

Мал үвлзүүлгьиг үзмджтә сәәнәр кехәр

Мал беклгьнә халхин хамгин даалгьврта цаг — үвлин цаг ирн. Олна малаан үвләс бүрн-бүтар, таргьн-падхлнгар гаргьлгьнә мал беклгьнә, малин шим-шүүс гаргьлгьнәг икдүлгьнә долан джилин хойрдгч джилин зураг дилвртәгьәр күшәлгьнд сән гндг уяин белдлгьн болджана.

Эн джилин үл ниднин джилин үвләс йилгьән оварцтә болджахиг мөдх кертә. Көмрджан, республикин долохэмүд болн совхозмүд 1958—1959 джилиш үвд малдан күрх хот-тагьяр орен бәәсн болхла, эн джил үвләлх мал болгьнд (дүнүцүлдж хөбөгьяр тоолод) дундлад 2,5 центнер хот белдхин ормд 1—1,5—2 центнер ш ү р ү н хот белдгьсми республикин сәрм эдл-ахус болхла, энүиәс улм му бәәдлд бәәнә. Улгүрн, Приозери районы совхозмүд малин хот белдлгьнә зурагьан зул 60 процент күцәсми. «Приозерный» совхоз үвләх хөн белгьндан зул 1 центнер хот белдсми.

Приютненск района 4-ч номертә совхоз, Кировин нертә колхоз, Сарпинскк района «Путь к коммунизму» колхоз, Целинн района «Родина» колхоз, Яшкульскк района «Гашунский» совхоз, Элет балгьсна Ленинә нертә колхоз үвләх хөн белгьндан күнәдлад 0,8—1,3 центнер шүрүн хот белдсми.

Үвлин ут-туршарт күрх хот уга эн эдл-ахусин гардачир талдан област-сәр малин хот (солөм) белдлгьән цааранднь кедж, цагтнь зөбөж авхин аргьннь хәәх зөвтә. Эдл-ахүд бәәх шүрүн хотиг болн нег үлү гүйр-буудяг зул кемджәгьяр, эн кевәр олзлх кертә.

Бәәх хотан әрвәлдж әдләд, дуту-гьннь ахр цагин дунд күцәгьәд, малин чинәгьннь болн шим-шүүсннь багьрулдо цуг малаан үвләс бүрн-бүтнәр гаргьхин төлә ноодлгьн — эдл-ахусин гардачирин ах төрннь болджана.

Эн учрар, үвлин цагин ут туршарт хәләджәх малаан бүрн хадгьлхин төлә, бөрдлгьнд тәвгдсн малиг сәәнәр таргьлулхин төлә, малин шим-шүүс гаргьлгьнәг икдүлхин төлә кемджәх малчирин социалистическ дөрдән әрки чинр әүхми.

Әкли партийн организацие совхоз мүдин болн колхозмүдин гардачирт болн специалистиртә хамдан хөбч болгьна, бригад болн ферм болгьн, социалистическ даалгьвринь хәләдг дигләд: арвад хонгар, сар-сарар батлад, цагтнь дөрдәнә аминь дигләд, түрүн нүүрлächириг мәрәлдж темдгәлжәх зөвтә.

Мал хәләдж әсрлгьнәг чикәр бүрдәлгьн әрки чинртә мөн. Энүнд зоотехникүдин нильчн, йир ик. Зоотехникүд фермсин көдләчиртә хамдан, мал хот бөлгьнә кемджәгьннь, дигләд, мал-агьрусин зоотехническ заар

локалар әсрхиг күнх зөвтә. Мал әсрлгьнәг чикәр, диттә даратагьяр бүрдәхла малиг тоота хотар чигн, чинәгьннь муурулдо бүрн бүтәр үвләүлдж болхми. Зул малд өтгдх хотиг, нег үлү солөмиг кемджә белләд, сәәрүләд өгчәх кертә.

Эн учрар малин бригад болгьнәг әрки кертә оборудованьсар, рештак-сар, яельсәр теткх кертә. Малин хаша-хаанан, базаң бас тедү метәр дигләд, мал әсрлгьнд белдх кертә.

Эн джилд Хар газрин идгт 406 милгьн хөн, «Сухая Дарга» гилг газрт 18,6 мингьн бөд мал үвләлхми. Бәәрин газраси, әврәнннь совхозмүдәс болн колхозмүдәсн кемг зун километрт холд йовх малчир — эдл-ахун, гардачирин гол оныгт бәәх зөвтә. Эди, сүрүн болдж, хот-хоолар, дулан хувиг дунрар теткгдх зөвтә.

Бөлв кемг эдл-ахусин гардачир Хар газрин малин бәәрид, энүнд көдләдж йовх малчирин бәәдл-джиргьлд кертә оштан тәвхн. Улгүрн, «Садковский» совхоз (директорннь үр Ганелко) Хар газрин идгт 400 толгьа бөд мал үвләүлджәх бөлв чигн, малчир бәәх нег чигн гер бәрәд уга бәәнә. Приозери района Чкаловин нертә совхоз «Сухая Дарга» гилг газрт үв күлхд 880 толгьа бөд мал авч ирсн бәәнә, бөлв малин хаша-хаанан дуладж белләд уга, малчир бәәх гермүдннь күшдән бас бел кемдәд уга.

Кити болад цаси әкләд ордаж бөлв чигн, кемг эдл-ахусар малин хаша-хаансин дуту-дундсннь муурулгәд уга, малин хот күшдән зөбсәд уга бәәнә. Малин сәрм бригаде көдәмшч улсар бас теткгәд уга. Мал үвләүлгьнәг үзмджтә сәәнәр кехин төлә, малин шим-шүүс гаргьлгьнәг икдүлхин төлә мал үвләүлгьнд бәәх дуту-дундсан түртәр мурулх кертә.

Әкли партийн организацие, партий райкоме, райондин күцәгч комитете мал үвләүлгьнәг дилвртәгьяр кехин төлә, малчир дунд политическ — сәәлгьврин көдәмшән чангьбадж, ардачирин даалгьвриннь бөдәүлдж, мал үвләүлгьнд тодрха социалистическ дөрәдә делгүрлх зөвтә.

Малчирин бәәдл-джиргьлнн тускар илмәдж гаргьдәж әди дунд тодрха социалистическ дөрдәд делгүрлгьн — мал беклгьнәг, мах, үс, ноос болн сәәнә эдл-ахун талдан чигн эдл-уш аргьлгьнәг цааранднь икдүлхин төлә ноодлгьн болджана.

Малин фермсин көдләчир чидән бөдгө көдләд, малаан үвләнвәс бүрн-бүтәр гаргьад, малин шим-шүүс гаргьлгьнәг икдүлх төрән дилвртәгьяр хәгьлхдннь магьд уга.

МПСС-н ЦК-н декабрьск Пленуми аргьлгьнә дөрдәнә тугиг улм бөдәүлх, долан джилин хойрдгч джилд мах, үс, ноос таргьлгьнәг икдүлдж роизводствени шин дилвртәд күшдән төлә гүүджрттә ноолда делгүрлхми!